

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 15 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino dėl koronaviruso (COVID-19) patiriami verslo suvaržymai tam tikruose ūkio sektoriuose, kuriuose veikia valstybės ir savivaldybės įmonės, ir dėl šių suvaržymų sukeltos neigiamos pasekmės valstybės ir savivaldybės įmonėms. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme (toliau – įstatymas) nustatyto dydžio pelno įmokos mokėjimas siejamas su praėjusiais finansiniais metais pasiektais įmonės rezultatais, tačiau pagal šiuo metu galiojančią teisinę reguliavimą valstybės ir savivaldybės įmonės nėra atleidžiamos nuo pelno įmokos mokėjimo, jeigu patiria veiklos suvaržymų tais metais, kuriais pelno įmoka turėtų būti pervedama į valstybės ar savivaldybės biudžetą. Todėl reikalavimas įvykdyti įstatyme nustatytą valstybės ir savivaldybės įmonių pareigą tam tikrą pelno, uždirbto 2019 metais, dalį pervesti į valstybės ar savivaldybės biudžetą nepriklausomai nuo to, kad 2020 metais šios įmonės patyrė reikšmingų veiklos suvaržymų ir negavo planuotų pajamų, gali turėti neigiamą įtaką šių įmonių finansiniam likvidumui ir net veiklos tęstinumui. Šiuo teikiamu įstatymo projektu siekiama papildyti teisės aktuose nustatytas sąlygas, kurioms esant Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar savivaldybės taryba gali nustatyti mažesnę valstybės ar savivaldybės įmonių mokėtiną pelno įmoką į valstybės ar savivaldybės biudžetą ir taip sudaryti prielaidas išsaugoti šių įmonių finansinį likvidumą ir tvarų šių įmonių veiklos tęstinumą.

Teikiamo Įstatymo projekto būtinybę patvirtina ir tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 444 pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. sausio 14 d. nutarimo Nr. 20 „Dėl dividendų už valstybei nuosavybės teise priklausančias bendrovių akcijas ir valstybės įmonių pelno įmokų“ pakeitimui. Šiuo nutarimo pakeitimu taip pat buvo įtvirtinta papildoma sąlyga, kuriai esant Lietuvos Respublikos Vyriausybė gali nustatyti mažesnę valstybei nuosavybės teise priklausančioms bendrovėms nustatytą dividendams išmokėti skirtą pelno dalį. Atsižvelgiant į skirtingą valstybės ir savivaldybės įmonėms bei akcinėms bendrovėms taikomą teisinę reguliavimą, papildomas pelno įmokos mažinimo pagrindas dėl COVID-19 sukeltų padarinių turi būti nustatytas ne tik valstybės valdomoms bendrovėms, bet ir valstybės ir savivaldybės įmonėms, o šie pakeitimai įtvirtinti įstatymu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Įmonių politikos departamentas (direktorius Vaidotas Rudokas, tel. 8 706 67 742) Valstybės valdomų įmonių politikos skyriaus darbuotojai.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymo projektu aptarti teisiniai santykiai

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 15 straipsnis nustato, kad Vyriausybė ar savivaldybės taryba jų nustatyta tvarka gali nustatyti mažesnę, negu nurodyta šio straipsnio 6 dalyje,

įmonės pelno įmoką į valstybės ar savivaldybės biudžetą, jeigu įmonė įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant Vyriausybės sprendimu pripažintą valstybei svarbų ekonominį projektą arba valstybės įmonė įgyvendina ar dalyvauja įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu pripažintą ypatingos valstybinės svarbos projektą, arba jeigu įmonės paskolos, išperkamosios nuomos įsipareigojimai ir kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai (išskyrus ateinančių laikotarpių pajamas, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus ir dotacijas), kurie nurodyti įmonės audituotame ataskaitinių metinių finansinių ataskaitų rinkinyje, sumokėjus pelno įmoką, viršytų įmonės nuosavo kapitalo dydį.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Galiojantis teisinis reguliavimas nenumato galimybės nustatyti mažesnes valstybės ar savivaldybės įmonių pelno įmokas į valstybės ar savivaldybės biudžetą, kai dėl karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, ekstremaliosios situacijos ar ekstremaliojo įvykio metu apribotos veiklos yra reali galimybė valstybės ar savivaldybės įmonei tapti nemokiai. Todėl Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 15 straipsnio 9 dalyje siūloma nustatyti dar vieną pirmiau minėtą sąlygą, kurią tenkinant Vyriausybė ar savivaldybės taryba jų nustatyta tvarka galėtų nustatyti mažesnę, negu nurodyta šio straipsnio 6 dalyje, valstybės ar savivaldybės įmonės pelno įmoką į valstybės ar savivaldybės biudžetą.

Priėmus Įstatymo projektą, dalis valstybės ir savivaldybės įmonių turės teisę į valstybės ar savivaldybės biudžetą mokėti mažesnę, nei nustatyta įstatyme, pelno įmoką, tačiau tai nepanaikins racionalaus lėšų surinkimo į valstybės ir savivaldybės biudžetus kontrolės. Pažymėtina, kad net ir įsigaliojus teikiamam įstatymui, sprendimus dėl valstybės ar savivaldybės įmonės mokėtinos pelno įmokos mažinimo priims ne pačios valstybės ar savivaldybės įmonės, ne valstybės ar savivaldybės įmonės savininko teisės įgyvendinančios institucijos, o atitinkamai Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba savivaldybės taryba, įvertinusios pateiktus argumentus ir galimą pelno įmokų mažinimo įtaką biudžetų formavimui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Atliktas teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, kuris pateikiamas Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje. Priėmus įstatymo projektą, galimų neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės. Įstatymo pakeitimai sukurs papildomas prielaidas valstybės ar savivaldybės įmonėms išsaugoti finansinį likvidumą, laiku atsiskaityti su tiekėjais, darbuotojais, kitais kreditoriais, užtikrinti veiklos tęstinumą ir taip prisidėti prie dėl koronaviruso sukeltų padarinių nukentėjusių ūkio sektorių veiklos atkūrimo.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimto Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti nereikės priimti naujų teisės aktų ir pakeisti ar pripažinti netekusiais galios šiuo metu galiojančių teisės aktų.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nepateikiama naujų sąvokų ir sąvokas įvardijančių terminų, todėl įstatymo projektas nevertintinas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „pelno įmoka“, „ekstremalioji situacija“, „karantinas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Energetikos ministras,
laikiniai einantis ekonomikos
ir inovacijų ministro pareigas

Žygimantas Vaičiūnas
2020-06-22

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmerių aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė

Šilvutė Petkevičienė
2020-06-22